

Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos
OSAVUOSIKATSAUS 1.1. – 30.9.2021

HKLjk 28.10.2021

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Helsingin kaupunkistrategia 2017-2021 on ohjannut HKL:n toimintaa menneen nelivuotiskauden ajan. Joukkoliikenteen pitkän aikajänteen kehittämisnäkökymien kannalta olennaisia ovat olleet mm. tavoitteet kestävä liikunnan edistämiseksi sekä linjaukset useiden pikaraitioteiden suunnittelusta. HKL:n valintoja on suunnannut myös Helsingin kaupungin tavoite edistävyydestä digitalisaation hyödyntämisessä. Uuden kaupunginvaltuuston aloitettua on kolmannella vuosineljänneksellä valmisteltu uutta kaupunkistrategiaa, jonka kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 13.10.2021. Uusi strategia jatkaa vahvasti kaupungistumista, joukkoliikennettä ja kestävä liikunnasta painottaen. Erityisiä HKL:n toimintaan vaikuttavia asioita ovat luonnon monimuotoisuuden ja hiilineutraaliuuden liittyvät selvästi aiempaa vahvemmat painotukset.

Helsingin kaupunkistrategian lisäksi HKL:n tavoiteohjelma vuosille 2016-2024 luo perustaa HKL:n toiminnan kehittämiselle. Tavoiteohjelmassa määritellään HKL:n strategiset tavoitteet ja näitä toteuttavat toimenpitekokonaisuudet eli kehitysohjelmat. Voimakkaimmin toimintaa ohjaavina kehitysohjelmina ovat viime vuosina olleet henkilöstöohjelma, turvallisuuden kehitysohjelma, operatiivisen tehokkuuden kehitysohjelma sekä omaisuudenhallinnan kehitysohjelma. Vuoden 2021 alussa on käynnistetty tavoiteohjelman päivitys, joka on tarkoitus tuoda päätöksentekoon heti yhtiötetyn HKL:n aloittaessa toimintansa.

HKL:n johtokunta jätti kokouksessaan 13.9.2018 HSL:lle tarjoutumisen Raide-Jokerin (pikaraitiolinja 550) ja kantakaupungin raitioliikenteen liikennöinnistä. Tarjoutumisessa HKL esitti raitioliikenteen operoinnin hintaa nykytasosta edelleen alennettavan, mikä perustuu HKL:n vahvaan työhön kustannustehokkuuden kehittämisessä. Raitioliikenteen kustannustaso oli HKL:n pitkäjänteen tuottavuuskehitystyön johdosta jo vuonna 2017 saatu tehostettua 15 % 1990-luvun puolivälin kustannustasoa edullisemmaksi, kun esimerkiksi vertailukohtana bussiliikenteen kustannustaso oli samassa ajassa kilpailutuksen myötä alentunut noin 10 %. Viimeisten vuosien aikana HKL on edelleen jatkanut voimakasta kustannustehokkuutensa kehittämistä ja nykytasomme onkin eurooppalaisen markkinan kärkeä. HSL:n hallitus päätti toukokuussa 2020 käynnistää neuvottelut HKL:n kanssa Raide-Jokerin liikennöinnin käynnistämistä ja kantakaupungin raitioliikenteen sopimuksen jatkamisesta. Neuvottelut ovat edenneet sujuvasti ja yhteisenä tavoitteena nähdään näiden raitioliikenteen liikennöintisopimusten allekirjoittaminen HSL:n kanssa talvella 2021/22.

Kansliapäällikön asettama HKL:n hallintomuotoselvitystyö päättyi vuonna 2019 esittämään HKL:n yhtiöittämistä yhtenä kokonaisuutena. Kokonaisvaltaisena infra, kalustosta ja liikenteestä vastaavana yhtiönä

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

HKL voi tuottaa yhteiskunnalle mahdollisimman suuren arvon mm. eri toimintojen välisiä synergioita hyödyntäen. Yhtiömuodossa HKL pystyisi myös palvelemaan kaupunkiraideliikenteen seudullistumisen tarpeita paremmin. Kaupunkiliikenneyhtiön valmistelu eteni alkuvuonna 2021 hyvin kaupunginkanslian, HKL:n ja Vantaan kaupungin yhteistyössä. HKL:n johtokunta antoi 26.8.2021 HKL:n yhtiöittämistä puoltavan lausunnon kaupunginhallitukselle, joka edelleen 13.9. esitti kaupunginvaltuustolle yhtiöittämistä. Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 22.9.2021 yhtiöittää HKL:n niin, että tavoitteena on yhtiön toiminnan käynnistyminen 1.1.2022. Päätöksentekokoelmissä korostui seudullisuuden merkitys sekä yhtiön toiminnan avoimuudesta ja henkilöstön asemasta huolehtiminen. Vantaa on osaltaan tekemässä päätöksen yhtiön osakkaaksi liittymisestä vielä vuoden 2021 aikana. Helsinki ja Vantaa näkevät tavoiteltavana, että myöhemmin myös Espoo tulisi mukaan yhtiöön ja valmistelut onkin tehty niin, että tämä olisi mahdollisimman vaivatonta.

Maailmanlaajuinen koronaviruspandemia on keväästä 2020 alkaen vaikuttanut merkittävästi myös HKL:n toimintaan. Matkustajamäärät supistuivat normaalitilanteeseen verrattuna enimmillään yli 70 % ja vuonna 2021 matkustajamäärät ovat olleet 30-60 % normaalia alhaisemmat. HKL on sopeuttanut toimintaansa HSL:n päätösten mukaisesti metro- ja raitioliikenteen tarjonnan supistuksiin. HKL on myös toteuttanut lukuisia oman henkilöstön ja matkustajien terveyttä varmistavia toimenpiteitä. Koronaan liittyvää toimintaa on johdettu 1-2 kertaa viikossa pidettävien etäkokouksin. Matkustajamäärien väheneminen aiheuttaa merkittävää epävarmuutta myös joukkoliikenteen pitemmän aikavälin kehittymisnäkyymiin.

HKL on yhteistyössä Länsimetro Oy:n kanssa kehittänyt toimintamalleja länsimetron infran hallinnan hoitamiseksi niin yhteiskunnan kuin infran omistajan kannalta mahdollisimman hyvin palvelevasti. HKL hoitaa länsimetron infrastruktuurin kunnossapitoa ja huoltoa Länsimetro Oy:n kanssa vuonna 2020 päivitetyn yhteistyösopimuksen perusteella. Lähtökohtana yhteistyössä on, että kantametron ja länsimetron infra muodostavat yhden pääkaupunkiseudun metrojärjestelmäkokonaisuuden, jota kunnossapidetään ja huolletaan yhtenä kokonaisuutena. HKL ja Länsimetro Oy seuraavat sopimuksen toteutumista yhteisesti sovitun mittariston avulla. Mittaristo osoitti HKL:n onnistuneen tehtävissään vuoden 2020 aikana hyvin. HKL ja Länsimetro Oy valmistelevat yhteistyösopimuksen laajentamista huomioiden nykyinen metroliikennöinti sekä länsimetron toisen vaiheen HKL:ää koskevien tehtävien laajempi käynnistyminen vuoden 2022 aikana. Päivitetty yhteistyösopimus on tavoitteena allekirjoittaa talvella 2021/22 ja sen on määrä tulla voimaan toukokuussa 2022. Koeajot toisen vaiheen osuudella alkoivat kesäkuussa 2021 ja jatkuvat suunnitellusti.

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Raide-Jokerin infrahankkeen toteutus on vuonna 2021 edennyt hyvin. Koronapandemialla ei ole ollut merkittäviä vaikutuksia Raide-Jokerin infran rakennustöiden aikatauluun ja rakentaminen on ollut käynnissä lähes koko 25 km pitkän linjan pituudella. Radan rakentaminen on edennyt 2021 aikana siten, että Espoon osalta lähes kaikki ja Helsingissä valtaosa rakennustöistä valmistuu jo vuoden 2021 aikana. Rakentaminen on edellä alkuperäistä aikataulua ja hanke onkin viestinyt arvioidun käyttöönoton olevan vuoden 2024 alussa aiemmin arvioidun vuoden 2024 kesäkuun sijasta.

Helmikuussa korkeimmalta hallinto-oikeudelta saadun ratkaisun myötä poistui Raide-Jokeri -hankkeen merkittävin riski, kun Patterimäen metsässä raitiotietunnelia varten tarvittavista puiden kaadoista tehty valitus kumottiin. Patterimäen valitusten aiheuttama viive saataneen kurottua kiinni, mutta viivästys on aiheuttanut hankkeelle lisäkustannuksia. Hanke on kokonaisuudessaan alittamassa kustannusarvion, vaikkakin Helsingin päähankkeen osalta kustannustilanne on tiukka.

Raide-Jokerin varikon rakentaminen Roihupellossa on edennyt harja-korkeuteensa ja varikko valmistuu kesällä 2022. Raide-Jokerin päähankkeen nopeutunut aikataulu on tuonut kustannussäästöjä myös varikon osuuteen.

Raide-Jokerin vaunukalustoprojektin ensimmäinen tyyppivaunu toimitettiin Koskelan varikolle 12.4.2021. Toimitus Helsinkiin viivästyi koronapandemian aiheuttamien komponenttisaatavuusongelmien vuoksi, mutta ensimmäisen vaunun viivästys ei kalustovalmistaja Škoda Trans-tech Oy:n mukaan vaikuta vaunujen kokonaistoimituksen aikatauluun. Esisarjan vaunun koeajot ovat käynnissä kantakaupungin rataverkolla. Matkustajakoeliikenne kantakaupungin raitiotielinjastolla on tarkoitus aloittaa tyyppivaunun katsastuksen jälkeen vuoden 2021 loppupuolella.

Kruunusillat-hanke on jaettu kahteen osaprojektiin - siltaurakka ja raitiotien toteuttava allianssiosuus. Hanketta vetää kaupunkiympäristötoimiala ja HKL on mukana merkittävällä osuudella. Hanke eteni alkuvuoden aikana merkittävästi, sillä sekä allianssin kehitysvaihe että siltaurakan kilpailutus saatiin päätökseen. Allianssin kehitysvaiheen valmistuttua tarkentui raitiotieosuuden toteutuskustannus. Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi elokuussa 2021 hankesuunnitelman muutoksen, jossa hankkeen toteutus jaettiin kahteen osaan ja hankkeen enimmäishintaa korotettiin. Päätöksen mukaisesti hankkeen ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan yhteys Laajasalon ja Hakaniemen välillä ja toisessa vaiheessa yhteys Hakaniemestä keskustaan. Raitiotien toteuttava allianssi valmistautui syksyn aikana toteutusvaiheeseen siirtymiseen. Kesän aikana allianssi käynnisti jo liittyvänä hankkeena toteutettavan Hakaniemen sillan rakennustyöt. Kruunusillan siltaurakan hankintasopimus allekirjoitettiin syyskuussa 2021 toteuttajaksi valitun

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

---

työyhteensiittymän TYL Kruunusillat kanssa. Työyhteensiittymään kuuluvat Kreate Oy ja YIT Suomi Oy.

HKL ja Škoda Transtech Oy sopivat helmikuussa 23 uuden ForCity Smart Artic X54 -pikaraitiotievaunun tilaamisesta. Vaunut ovat identtisiä aiemmin tilattujen Raide-Jokerille tulevien vaunujen kanssa. Tilaus toteutettiin vuonna 2011 tehdyn Artic-vaunuhankintasopimuksen mukaisena toimitusoptiona. Vaunuja tullaan liikennöimään Kruunusiltaja käytävillä Yliskylän ja Haakoninlahden raitiolinjoilla. Toimitukset ajoittuvat vuosille 2024-26 ennen Kruunusilltojen raideyhteyden valmistumista.

Kalasadamasta Pasilaan -raitiotiehankeeseen allianssin kehitysvaihe eteni syksyn aikana kohti hankkeen laajuuden ja tavoitehinnan kiinnittämistä. Syksyn aikana käynnistyivät jo liittyvät työmaat niin Pasilan liittyvillä raitiestomuutoksilla kuin Nihdin alueen esirakentamisella. Raitiotieosuu-den hankesuunnitelma valmistuu lokakuussa 2021 ja raitiotien rakentaminen käynnistyy vuoden 2022 alussa.

Ruskeasuon raitiovaunu- ja bussivarikon urakkakilpailutus valmistui alkuvuodesta. Toteuttajaksi valittiin Skanska, jonka kanssa KVR-muotoisen urakan kehitysvaihe eteni siten, että hankkeen rakennuslu-pahakemus jätettiin lokakuussa 2021. Valmistelevat rakennustyöt hankkeella ovat jo käynnissä ja laajenevat marraskuussa bussioperaat-torin siirtyessä kokonaisuudessaan väistötiloihin Postinpuiston alueelle. Varikkohankkeen on tarkoitus valmistua vuoden 2023 lopussa.

HKL:n valmistelema raitiovarikkojen kokonaiskehittämissuunnitelma tuotiin poliittiseen päätöksentekoon syyskuussa 2021. Suunnitelmassa esitetään varikkojen toteutusjärjestyksen muutosta siten, että Koskelan varikko toteutettaisiin Ruskeasuon varikon jälkeen ja Laajasalon varikkoa ei tässä vaiheessa toteutettaisi, mutta mahdollisuus siihen säilytet-täisiin varauksena tulevaisuuden tarpeita varten.

Koskelan varikon kehittäminen eteni HKL:n saatua valmiiksi oman raitiovarikkoa koskevan suunnitteluratkaisunsa. Varikon kehittäminen on jatkunut neuvotteluilla muiden hankkeeseen osallistuvien tahojen, mm. kaupunkiympäristötoimialan, liikuntapalveluiden ja Staran kanssa. Vari-kon toteutuksen valmistelussa eteneminen edellyttää linjauksia hankkeeseen osallistuvien tahojen osalta. HKL hakee ratkaisua etenemi-seen vuoden 2021 aikana.

HKL on solminut sopimuksen 40:n HKL:lle aiemmin käytössä olleen Variotram-raitiovaunun myymisestä 27.1.2021. Vuosina 1998–2003 valmistetut vaunut ovat olleet varastoituna Koskelan varikolla ja Hami-nassa sen jälkeen, kun ne poistuivat liikenteestä asteittain vuoden 2018 loppuun mennessä. Laadittu sopimus on jatkoa 30.11.2017 allekirjoitetulle sovintosopimukselle, jonka mukaisesti Bombardier Trans- portation ja HKL pyrkivät yhteistyössä edistämään vaunujen jälleen-

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

---

myyntiä. Neuvotteluja Variotram-raitiovanujen tulevasta liikennöintikaupungista on käyty puolalaisten osapuolten kanssa. Ensimmäiset toimitetut raitiovaunut ovat Puolassa Łódź:n kaupungissa, jossa niille on tehty soveltuvuustestejä paikallisen liikennöitsijän toimesta heinä- ja elokuun aikana. Vaunut ostanut SIM-Industrietechnik GmbH ei ole suorittanut sopimusvelvoitteistaan, minkä johdosta HKL ja Alstom (vuonna 2021 toteutuneen yrityskaupan yhteydessä Bombardier Transportationin liiketoiminta on sulautettu Alstom-yhtymään) sopivat käytännön järjestelyistä, jotka seuraavat Variotram-raitiovanujen myyntisopimuksen purkamisesta. Alstom vastaa loppujen Variotram-raitiovanujen kuljetuksesta pois Suomesta sekä maksaa HKL:lle loppukaupsumman vuoden 2021 loppuun mennessä, jolloin Variotram-raitiovaunuista luopuminen kokonaisuudessaan toteutuu helsinkiläisten veronmaksajien etujen mukaisesti.

M100-metrojunien peruskorjaukset ovat jatkuneet suunnitelman mukaisesti ja peruskorjattuja metrojunia palautuu korjausohjelman mukaisesti matkustajaliikenteeseen. Peruskorjaus mahdollistaa, että metroliiikenteen alkaessa 1980-luvun alussa käyttöönotetuilla M100-junilla voidaan liikennöidä 2030-luvulle saakka. M100- ja M200-junien peruskorjausta toteuttavan VR Fleetcaren kanssa on valmisteltu myös M200-prototyypimetrojunien peruskorjausten toimituslaajuudet. Aikataulu esisuunnittelun ja toteutussuunnittelun vaiheille on laadittu ja esisuunnittelu on aloitettu toukokuussa.

Metron kapasiteetin kasvattamiseen (METKA-hanke) tähtäävä HKL:n yhdessä Länsimetro Oy:n, Espoon kaupungin ja HSL:n kanssa laatima yleissuunnitelma hyväksyttiin vuoden 2021 alussa. Hanke on edelleen jatkunut hankesuunnitelman laatimisella, jonka valmistumisaikataulua siirrettiin vuoden 2022 puolelle, jotta mm. koronan palautumisesta saatavat kokemukset metroliiikenteeseen saataisiin huomioitua. METKA – hankkeen yhteydessä toteutetaan myös Länsimetron kakkosvaiheen asetinlaite sekä lukuisia parannuksia metron nykyisiin turvalaite- ja kulunvalvontajärjestelmiin. Näiden koeajot käynnistyivät kesällä 2021 ja jatkuvat Länsimetron jatkeen arvioituun käyttöönottoon saakka vuonna 2023.

Helsingin käräjäoikeus antoi keväällä 2020 välipäätöksen metron automatisointia koskevien sopimusten purkua koskevassa asiassa. Päätöksen mukaan HKL:llä oli oikeus purkaa sopimukset Siemensin kanssa metrovarikon laajennusosan automatisointisopimusta lukuun ottamatta. Käräjäoikeuden näkemyksen mukaan automatisointiprojektin viivästyksistä johtuivat Siemensin vastuulla olevista syistä. Päätös osaltaan vahvisti, että sopimusten purku vuonna 2015 tehtiin oikean arviointipohjautuen. Käräjäoikeuskäsittely jatkui keväällä 2021 taloudellisia korvauksia koskevalla oikeudenkäynnillä, josta käräjäoikeuden päätöstä odotetaan marraskuussa 2021.

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

HKL:n organisaation kehittämistä on vuonna 2021 jatkettu mm. kiinteistöpalveluita ja varikkohankkeita koskien. Myös digitalisaation vahvempaan hyödyntämiseen etsitään keinoja järjestämällä IT-palveluita uudelleen. HKL on lisäksi tulevaisuuden osaajatarpeisiin vastaamiseksi yhteistyössä kaupunkiympäristötoimialan ja sveitsiläisen Ostschweizer Fachhochschule korkeakoulun kanssa käynnistänyt kansainvälisen tason pikaraitiotiekoulutuksen, jonka pilottikonaisuuden ensimmäinen opintoviikko noin 20 hengen laajuudella järjestettiin syyskuussa.

MATKUSTAJA- JA LIIKENNESUORITTEET

Matkustajasuoritteet

HKL:n tuottamassa raitio-, metro- ja lauttaliikenteessä tehtiin yhteensä 61,3 milj. matkaa tammi-syyskuussa 2021. Raitioliikenteessä matkoja tehtiin 22 % ja metroluikenteessä 15 % edellisvuotta vähemmän. Koronaepidemia vaikutus matkustajamääriin alkoi maaliskuussa 2020.

Paikkakilometrit, jotka kuvaavat matkojen tarjontaa, laskivat raitioliikenteessä -3 % ja metroluikenteessä -2 % edellisvuodesta.

Seuraavissa taulukoissa on yhteenveto liikennesuoritteiden kehityksestä tammi-syyskuussa:

Matkustajamäärä, milj. nousua	TP2020	30.9.2020	30.9.2021	Ero-%
	Raitioliikenne	34,9	27,2	21,3
Metroluikenne	60,4	45,8	39,0	-14,9%
Lauttaliikenne	1,1	0,9	1,0	11,6%
Yhteensä	96,4	73,9	61,3	-17,1%

Paikkakilometrit, milj. km	TP2020	30.9.2020	30.9.2021	Ero-%
	Raitioliikenne	751,3	555,1	536,9
Metroluikenne	3 430,2	2 503,4	2 444,8	-2,3 %
Yhteensä	4 181,6	3 058,5	2 981,7	-2,5 %

Liikennesuoritteet

Koko vuoden ennusteessa sekä raitio- että metroluikenteen linjakilometrejä toteutuu noin 3 % budjetissa suunniteltua vähemmän.

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Seuraavissa taulukoissa on yhteenveto liikennesuoritteiden kehityksestä tammi-syyskuussa:

Raitioliikenteen liikennesuoritteet	TP2020	30.9.2020	30.9.2021	Ero-%
Linjakilometrit	5 709 514	4 214 362	4 069 868	-3,4 %
- Nivelvaunut	0	0	0	0 %
- Osamatalalattiavaunut	1 215 168	863 370	783 674	-9,2 %
- Matalalattiavaunut	4 494 345	3 350 992	3 286 194	-1,9 %
Linjatunnit	464 882	342 831	322 297	-6,0 %
Vuoropäivät	28 200	20 598	19 427	-5,7 %

Metroliikenteen liikennesuoritteet	TP2020	30.9.2020	30.9.2021	Ero-%
Junalinjakilometrit	5 955 251	4 346 107	4 244 477	-2,3 %
Linjatunnit	159 814	116 723	114 350	-2,0 %
Vuoropäivät	10 440	7 544	7 826	3,7 %

SITOVIENTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

HKL:n sitovat tavoitteet ja koko vuoden ennuste ovat:

	Tavoite TA2021	Toteuma Q3-2021	Ennuste 2021	
Tillikauden tulos vähintään nolla [M€]	0		-0,2	
Asiakastytyväisyys (liikennöitsijäarvosana):				
Raitioliikenteessä arvosana pysyy vähintään vuoden 2019 tasolla	4,04 (2019: 4,04)	3,94	<4,04	
Metroliikenteessä arvosana pysyy vähintään syksyn 2019 tasolla	4,08 (2019 syksy: 4,08)	4,17	>4,08	
Liikennöinnin luotettavuus ylittää kolmen edellisen vuoden keskiarvon:				
Raitioliikenne [%]	99,85 (2017-2019 keskiarvo: 99,80)	99,92	>99,85	
Metroliikenne [%]	99,85 (2017-2019 keskiarvo: 99,71)	99,87	>99,85	

Liikennelaitoksen HKL:llä on kolme sitovaa tavoitetta (asiakastytyväisyys, luotettavuus, talous) ja näillä yhteensä viisi erillistä mittaria. Kaikki sitovat tavoitteet eivät ole toteutumassa. Mittareista kolme on toteutumassa tavoitetta paremmin ja kaksi mittaria on jäämässä tavoitetasosta.

Asiakastytyväisyydessä raitioliikenteen tavoitetta ei ennusteta saavutettavan. Uutta tutkimustietoa kevään tutkimuksen jälkeen ei ole vielä saatavilla. Ennusteessa oletetaan, että asiakastytyväisyyttä mittaavan liikennöitsijäarvosanan osatekijät pysyvät pandemian aikana tehtyjen

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

---

tutkimusten tasolla. Pandemian tuoma poikkeustilanne vaikuttanut voimakkaammin siisteyden osatekijään eikä sen odoteta heti nousevan pandemiasta johtuvien korkeampien siisteysodotusten takia. Koskelan hallin käyttöä on jouduttu rajoittamaan ja se saattaa vaikuttaa kaluston siivoukseen.

Luotettavuustavoite ennustetaan saavutettavan molemmissa kalustomuodoissa. Raitiliikenteen luotettavuustavoitteen toteutumisessa on kuitenkin tunnistettu Koskelan hallin rajoitetun käytön tuomat haasteet ja sen tuomat riskit kaluston saatavuuteen loppuvuoden aikana.

HENKILÖSTÖ

HKL:n henkilöstömäärä oli 1 240 henkilöä 30.9.2021 (30.9.2020: 1 262). Vuoden 2020 lopussa henkilöstömäärä oli 1 260. Keskimäärin tammi-syyskuussa henkilöitä oli 1 260, kun vastaavalla kaudella vuonna 2020 henkilöitä oli keskimäärin 1 288.

Henkilöstökuluja on kertynyt tammi-syyskuussa 49.496.883,15 euroa (2020: 48.535.696,83).

INVESTOINNIT

HKL:n investointiennuste on 216,0 (TB: 235,8) milj. euroa.

Suurimmat investoinnit ovat Raide-Jokerin investointeja: infra 80,3 milj. euroa, varikko 24,8 milj. euroa ja vaunut 12,4 milj. euroa. Muita suuria investointeja ovat Kruunusiltojen infra 21,5 milj. euroa, uusien metrovaunujen hankinta 12,8 milj. euroa ja M100-metrovaunujen peruskorjaus 10,1 milj. euroa.

KÄYTTÖTALOUS

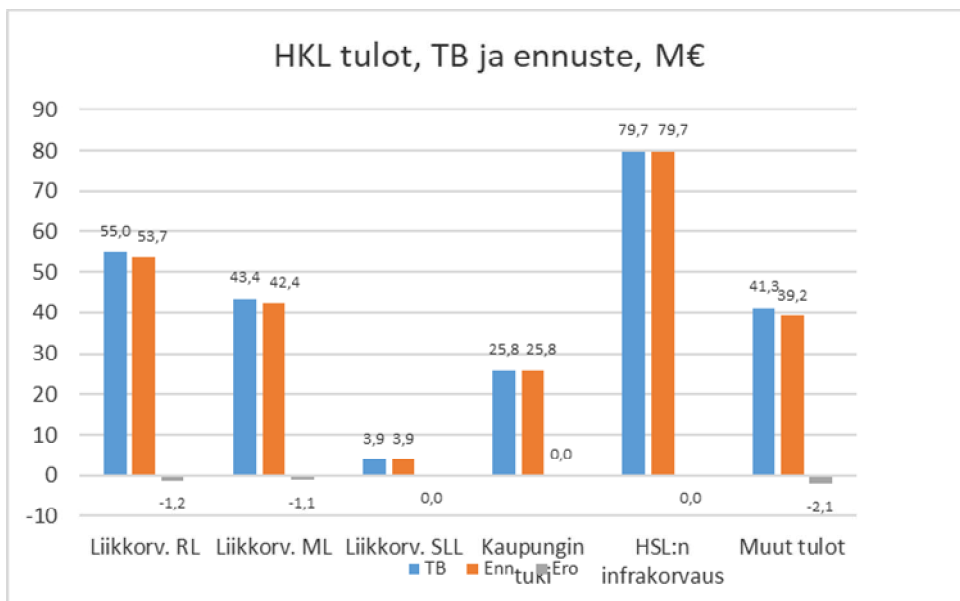
Koko vuoden ennusteen vertailu tulosbudjettiin

Koko vuoden liikevaihtoennuste on 220,2 milj. euroa eli 3,3 milj. euroa budjettia enemmän. Liikennöintikorvauksia on toteutuksessa 2,3 milj. euroa budjetoitua vähemmän.

Liiketoiminnan muut tuotot ovat ennusteessa 17,9 milj. euroa eli 1,0 milj. euroa budjetoitua vähemmän. HKL:n saamat mainostulot ovat jäämässä budjetoidusta koronan takia. Myös kaupunkipyöristä saatavia käyttömaksuja on toteutuksessa budjetissa arvioitua vähemmän.

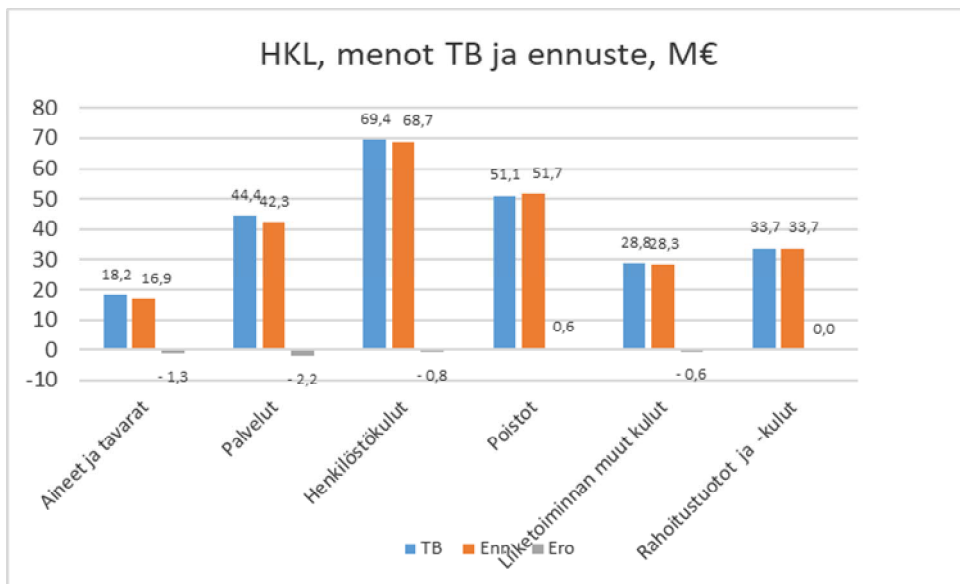
Seuraavassa kuvassa on HKL:n tulosbudjetin ja ennusteen tuloerät:

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Menoissa palveluostoja arvioidaan toteutuvan 2,2 milj. euroa, aine- ja tavaraostoja 1,3 milj. euroa ja henkilöstökuluja 0,8 milj. euroa budjetoitua vähemmän.

Seuraavassa kuvassa on HKL:n tulosbudjetin ja ennusteen menoerät:

HKL:n tilikauden tulosennuste ennen varauksia on 3,2 (TB21: 3,5) milj. euroa.

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

RAHOITUS JA TUNNUSLUVUT

HKL:n lainat kaupungilta ovat 221,9 milj. euroa ja muut lainat 260,7 milj. euroa 30.9.2021. Muut lainat on nostettu Euroopan investointipankilta ja Pohjoismaiden investointipankilta.

HKL ei ole nostamassa uutta pitkäaikaista lainaa vuonna 2021 (TB21: 191,6 M€). HKL käyttää investointien rahoittamiseen kaupungin sisäistä limiittitiliä, tilin käytön arvioidaan olevan 162,9 milj. euroa vuonna 2021.

HKL:n omavaraisuusaste on 38,4 % 30.9.2021 (31.12.2020: 40,1 %).

LIITTEET

- Liite 1: Tuloslaskelmaennuste
- Liite 2: Tuloslaskelma
- Liite 3: Tase, vastaavaa
- Liite 4: Tase, vastattavaa
- Liite 5: Rahoituslaskelma
- Liite 6: Tunnusluvut
- Liite 7: Tunnuslukujen laskentaperusteet

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 1

	Ennuste	Tulosbudjetti	Erotus
TUOSLASKELMAENNUSTE 1000€	2021	2021	
LIIKEVAIHTO			
Tuki kaupungilta	25 795	25 795	0
Liikennöintikorvaukset	99 986	102 288	-2 302
Infrakorvaukset	79 669	79 701	-32
Muut myyntitulot	14 774	15 728	-954
	220 224	223 512	-3 288
Valmistus omaan käyttöön	6 504	6 714	-210
Liiketoiminnan muut tuotot	17 924	18 922	-998
	24 428	25 636	-1 208
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:			
Ostot tilikauden aikana	-16 909	-18 217	1 308
Ulkopuoliset palvelut			
SLL-korvaus	-4 124	-4 124	0
Muiden palvelujen ostot	-38 142	-40 293	2 151
	-59 175	-62 634	3 459
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-53 938	-54 507	569
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-12 505	-12 734	229
Muut henkilösivukulut	-2 210	-2 183	-27
	-68 653	-69 425	771
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-51 661	-51 077	-584
	-51 661	-51 077	-584
Liiketoiminnan muut kulut			
Vuokrakulut	-27 316	-27 777	461
Muut kulut	-964	-1 060	96
	-28 280	-28 837	557
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	36 883	37 175	-293
Rahoitustuotot ja -kulut			
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-2 099	-2 195	96
Muille maksetut korkokulut	-3 706	-3 622	-84
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442	0
Infrakorko	-19 447	-19 447	0
Muut rahoituskulut	-16	-2	-15
	-33 711	-33 708	-2
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	3 172	3 467	-295
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	3 172	3 467	-295
Varausten ja rahastojen muutos			
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	2 808	2 742	66
Vapaaehtoisten var. vähennys (+)	-6 209	-6 209	0
	-3 401	-3 467	66
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	-229	0	-229

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 2

TULOSLASKELMA	30.9.2021	30.9.2020
LIIVEVAIHTO		
Tuki kaupungilta	19 346 249,97	16 276 291,47
Liikennöintikorvaukset	73 753 113,78	73 846 806,85
Infrakorvaukset	59 775 635,79	62 410 443,03
Muut myyntitulot	5 374 240,10	7 509 921,86
	158 249 239,64	160 043 463,21
Valmistus omaan käyttöön	5 386 615,88	4 596 736,05
Liiketoiminnan muut tuotot	14 868 608,30	14 336 093,63
	20 255 224,18	18 932 829,68
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	-12 541 752,54	-12 216 236,17
Ulkopuoliset palvelut		
SLL-korvaus	-3 388 891,90	-2 842 102,72
Muiden palvelujen ostot	-25 500 595,34	-25 424 208,01
	-41 431 239,78	-40 482 546,90
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-38 860 024,01	-38 063 862,92
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-9 012 188,77	-8 991 971,15
Muut henkilösivukulut	-1 624 670,37	-1 479 862,76
	-49 496 883,15	-48 535 696,83
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-38 277 213,89	-36 222 319,84
	-38 277 213,89	-36 222 319,84
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrakulut	-20 615 565,69	-17 393 919,44
Muut kulut	-604 316,39	-575 244,50
	-21 219 882,08	-17 969 163,94
LIIEKEYLIJÄÄMÄ	28 079 244,92	35 766 565,38
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	83,79	35,00
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut	-1 621 556,41	-1 709 234,42
Muille maksetut korkokulut	-2 339 982,81	-2 468 782,16
Korvaus peruspääomalle	-6 331 499,94	-6 331 499,94
Infrakorko	-14 585 559,75	-14 373 731,25
Muut rahoituskulut	-15 683,01	-11 243,37
	-24 894 198,13	-24 894 456,14
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	3 185 046,79	10 872 109,24
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	3 185 046,79	10 872 109,24
Varausten ja rahastojen muutos		
Poistoveron lisäys (-)/vähennys (+)	2 122 290,09	2 135 167,92
Vapaaehtoisten var. vähennys (+)	0,00	0,00
	2 122 290,09	2 135 167,92
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	5 307 336,88	13 007 277,16

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 3

TASE

VASTAAVAA	30.9.2021	30.9.2020	31.12.2020
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	2 597 870,24	878 377,16	3 001 065,87
Muut pitkävaikutteiset menot	1 793 336,22	1 884 926,06	1 878 397,34
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 884 651,31	5 910 257,55	5 987 048,39
	11 275 857,77	8 673 560,77	10 866 511,60
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset ja rakennelmat	222 998 617,43	215 619 444,70	220 051 493,31
Kiinteät rakenteet ja laitteet	243 063 402,59	224 841 020,55	233 325 641,82
Koneet ja kalusto	354 448 837,44	357 990 428,68	356 793 599,05
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	346 447 472,74	209 104 123,39	239 006 780,58
	1 166 958 330,20	1 007 555 017,32	1 049 177 514,76
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	39 505 024,70	39 505 024,70	39 505 024,70
	39 505 024,70	39 505 024,70	39 505 024,70
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	10 309 785,99	9 266 455,41	9 774 197,82
	10 309 785,99	9 266 455,41	9 774 197,82
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Muut saamiset	6 241 168,89	31 839 535,55	6 241 168,89
	6 241 168,89	31 839 535,55	6 241 168,89
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	28 283 312,24	31 280 239,91	31 729 454,20
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	1 697 380,21	876 591,90	6 960 578,98
Yhdystili	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	8 796 323,58	452 922,88	24 715 408,09
Muut saamiset	79 203 216,89	78 744 381,81	37 806,31
	117 980 232,92	111 354 136,50	63 443 247,58
Rahat ja pankkisaamiset			
Rahat ja pankkisaamiset	-111 715 384,81	1 496 639,62	54,60
	-111 715 384,81	1 496 639,62	54,60
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 240 555 015,66	1 209 690 369,87	1 179 007 719,95

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 4

TASE

VASTATTAVAA	30.9.2021	30.9.2020	31.12.2020
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	93 804 124,97	93 804 124,97	93 804 124,97
Koroton peruspääoma	286 213 492,66	286 213 492,66	286 213 492,66
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	31 483 746,11	28 693 614,59	28 693 614,59
Tilikauden yli-/alijäämä	5 307 336,88	13 007 277,16	2 790 131,52
	416 808 700,62	421 718 509,38	411 501 363,74
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET			
Poistoero	53 794 594,36	50 799 517,73	55 916 884,45
Vapaaehtoiset varaukset			
Investointivaraukset	5 196 711,53	7 389 107,45	5 196 711,53
	58 991 305,89	58 188 625,18	61 113 595,98
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	207 665 317,99	221 875 215,70	207 665 317,99
Lainat rahoituslaitoksilta	253 867 832,16	266 952 715,61	253 867 832,16
	461 533 150,15	488 827 931,31	461 533 150,15
Lyhytaikainen			
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	14 209 897,71	9 209 897,71	14 209 897,71
Lainat rahoituslaitoksilta	6 789 521,69	6 789 521,69	13 084 883,45
Ostovelat	22 656 537,13	8 761 251,23	39 465 253,77
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	1 167 053,12	569 210,43	1 205 993,57
Yhdystili	255 891 548,16	98 416 409,64	144 176 111,32
Siirtovelat	29 512 551,90	28 829 677,51	31 520 777,14
Muut lyhytaikaiset velat	-27 005 250,71	88 379 335,79	1 196 693,12
	303 221 859,00	240 955 304,00	244 859 610,08
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 240 555 015,66	1 209 690 369,87	1 179 007 719,95

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 5

RAHOITUSLASKELMA 1000 €
1.1. - 30.9.2021

	30.9.2021	30.9.2020	31.12.2020	Ennuste
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Tulorahoitus				
Liikelyljäämä (-alijäämä)	28 079	35 767	36 451	36 883
Poistot ja arvonalennukset	38 277	36 222	48 735	51 661
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus peruspääomalle	-6 331	-6 331	-8 442	-8 442
Infrakorko	-14 586	-14 374	-18 701	-19 447
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-1 622	-1 709	-2 417	-2 099
Muille maksetut korkokulut	-2 356	-2 480	-3 310	-3 722
Muut tulorahoituksen korjaukset	0	0	-195	0
	41 462	47 094	52 120	54 834
Investoinnit	-156 467	-76 642	-132 775	-215 987
Investoinnit netto	-156 467	-76 642	-132 775	-215 987
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	-115 005	-29 547	-80 655	-161 153
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikainen				
Muilta saatujen lainojen lisäys	0	60 000	46 915	0
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen vähennys	0	0	-14 210	-14 210
Muilta saatujen lainojen vähennys	0	0	0	-13 085
Lyhytaikainen				
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen muutos, lisäys(+), vähennys(-)	0	0	5 000	0
Muilta saatujen lainojen muutos	-6 295	-6 295	0	0
	-6 295	53 705	37 705	-27 295
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-536	-1 245	-1 752	0
Yhdystilivelkojen muutos, lis (+), väh (-)	111 715	-1 497	44 263	162 850
Saamisten muutokset, lisäys (-), vähennys(+)	-59 800	-75 562	4 031	25 598
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	5 263	4 752	-1 332	0
Korottomien velkojen muutos, lis (+), väh (-)	-47 019	-43 691	-97 479	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-39	-5 331	-4 694	0
	9 585	-122 574	-56 963	188 448
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	3 290	-68 869	-19 258	161 153
RAHAVAROJEN MUUTOS	-111 715	-98 416	-99 913	0
Rahavarojen muutos				
Kassavarat kauden lopussa	-111 715	1 497	0	0
Kassavarat 1.1.	0	0	0	0
	-111 715	1 497	0	0

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 6

TUNNUSLUVUT	30.9.2021	30.9.2020	31.12.2020
Toiminnan laajuus			
Liikevaihto, milj. €	158,2	160,0	212,9
Liikevaihdon muutos, %	-1,1		
Tulos ja kannattavuus			
Liikevoitto, milj. €	28,1	35,8	36,5
Liikevoitto, %	17,7	22,3	17,1
Rahoitustulos, %	26,2	29,4	24,6
Kokonaispääoman tuotto, %	3,1	4,0	3,1
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,9	5,0	3,9
Rahoitus			
Omavaraisuusaste, %	38,4	39,7	40,1
Quick ratio	0,0	0,5	0,3
Current ratio	0,1	0,5	0,3

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 7

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERUSTEET

TOIMINNAN LAAJUUS

Liikevaihdon muutos, %   100 x $\frac{\text{Liikevaihdon muutos}}{\text{Liikevaihto edellisellä kaudella}}$

TULOS JA KANNATTAVUUS

Liikevoitto, %   100 x $\frac{\text{Liikeylijäämä}}{\text{Liikevaihto}}$

Rahoitustulos, %   100 x $\frac{\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot}}{\text{Liikevaihto}}$

Kokonaispääoman tuotto, %   100 x $\frac{\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella}}$

Sijoitetun pääoman tuotto, %   100 x $\frac{\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskimäärin tilikaudella)}}$

RAHOITUS

Omavaraisuusaste, %   100 x $\frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma - saadut ennakkomaksut}}$

Quick ratio $\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat - saadut ennakkomaksut}}$

Current ratio $\frac{\text{Vaihto-omaisuus + rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$